

ОСОБЛИВОСТІ ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ ДУБА ЗВИЧАЙНОГО В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Третяков І.П., гр. 205з-23м-01

Науковий керівник – завідувачка кафедри лісових культур, меліорацій та садово – паркового господарства, канд. с.-г. наук, доц. **Ю.М. Біла**
Державний біотехнологічний університет

Харківська область історично була частиною Лісостепової зони, де дубові ліси займали значні площі. Однак з початком інтенсивного розвитку сільського господарства та промисловості в XIX-XX століттях велика частина лісів, зокрема дубових, була вирубана для звільнення земель під сільськогосподарські потреби, а також для видобутку цінної деревини. Вирубка лісів значно вплинула на природний баланс екосистем і призвела до втрати багатьох лісових територій.

Перші заходи з лісовідновлення були розпочаті ще в середині XIX століття, коли вчені та лісівники почали усвідомлювати необхідність збереження і відновлення лісів. Однак масові програми лісовідновлення набули поширення у XX столітті, зокрема під час радянської доби, коли були створені плани щодо відновлення лісів, включаючи дубові насадження, для запобігання ерозії ґрунтів та збереження природних ресурсів.

Важливу роль у відновленні лісів відіграла організація лісових господарств, що займалися насадженням деревних порід, зокрема дуба. Акцент робився на створенні лісових масивів як для промислового використання, так і для збереження природних екосистем.

На сьогоднішній день дуб звичайний є однією з основних деревних порід у Харківській області. Лісовий фонд області включає значні площі дубових лісів, які продовжують залишатися цінним ресурсом як з екологічної, так і з економічної точки зору. Однак дубові ліси стикаються з низкою викликів, що впливають на процеси їх відновлення.

Процес лісовідновлення дуба в Харківській області є складним і багатоетапним. Він включає як природне, так і штучне поновлення дубових насаджень. Природне поновлення відбувається шляхом самосіву жолудів, однак цей процес може бути уповільнений через ряд факторів, таких як погіршення ґрунтових умов, конкуренція з іншими рослинними видами, вплив шкідників і хвороб.

Штучне лісовідновлення включає посадку сіянців дуба або жолудів на спеціально підготовлених ділянках. У лісових господарствах області активно вирощують посадковий матеріал дуба для використання в лісовідновлювальних програмах. Особлива увага приділяється вибору якісних саджанців і підготовці ґрунту для успішного приживлення молодих

дерев. Лісовідновлення дубових лісів у Харківській області стикається з низкою проблем:

- **Зміни клімату.** Підвищення температури та зміни кількості опадів впливають на природні процеси відновлення дуба. Засухи, що стають частішими, ускладнюють природне поновлення дубових лісів.

- **Вирубка лісів.** Незаконна вирубка дуба, яка все ще має місце в регіоні, послаблює здатність лісів до відновлення.

- **Проблеми з якістю ґрунтів.** Деградація ґрунтів, зокрема внаслідок сільськогосподарської діяльності, погіршує умови для природного поновлення дуба, знижуючи родючість і здатність ґрунтів до збереження вологи.

- **Шкідники і хвороби.** Лісові шкідники, такі як дубовий короїд, а також грибкові хвороби, що уражають дубові дерева, є серйозною проблемою для лісів. Уражені дерева не тільки слабшають, але й стають джерелом зараження для молодих насаджень.

Попри проблеми, перспективи лісовідновлення дубових лісів у Харківській області залишаються позитивними. Впроваджуються різноманітні програми, спрямовані на збереження лісових ресурсів і відновлення дуба. Лісогосподарські підприємства активно використовують сучасні технології для підвищення ефективності посадки та догляду за молодими насадженнями. Успіх лісовідновлення залежить також від використання генетично поліпшеного посадкового матеріалу, що підвищує стійкість дерев до несприятливих умов. Одним із важливих аспектів є збільшення уваги до питань природоохоронної діяльності, включаючи боротьбу з незаконною вирубкою, контроль за шкідниками і хворобами, а також заходи з поліпшення стану ґрунтів для сприяння природному відновленню лісів.

Таким чином, лісовідновлення дуба звичайного в Харківській області є важливим напрямком діяльності, який має не лише екологічне значення, але й важливий економічний потенціал для регіону. Лісові екосистеми Харківської області з дубовим покривом є важливими не тільки для збереження флори і фауни, але й для сталого розвитку лісового господарства. Лісовідновлення та охорона дубових лісів — це ключові завдання для підтримки екологічної рівноваги регіону. Лісовідновлення дуба звичайного (*Quercus robur*) є важливим завданням для підтримки екологічного балансу та сталого розвитку лісових ресурсів. Існує кілька методів відновлення дубових лісів, які включають як природне поновлення, так і штучні заходи.

Природне лісовідновлення полягає у використанні природних механізмів самовідтворення лісу без активного втручання людини. Основним джерелом для природного відновлення дуба є **жолуді**, які дозрівають восени і випадають на землю, створюючи умови для проростання нових дерев.